

ARCHEOLOGIENOTA

Grobbendonk — Heibloemlaan

DEEL II — PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
TOEGEVOEGD AAN HET VERSLAG VAN RESULTATEN VAN
HET BUREAUONDERZOEK

ATELIER ILSE ROOVERS
ARCHEOLOGISCHE STUDIES
RAPPORT 54

Atelier Ilse Roovers

G&R bv

Bergstraat 39

2861 Onze-Lieve-Vrouw-Waver

0495 / 88 72 88

© Atelier Ilse Roovers, Archeologienota Grobbendonk - Heibloemlaan, *Archeologische studies* 54, 2022.
Wettelijk depot: D/2022/14.897/05

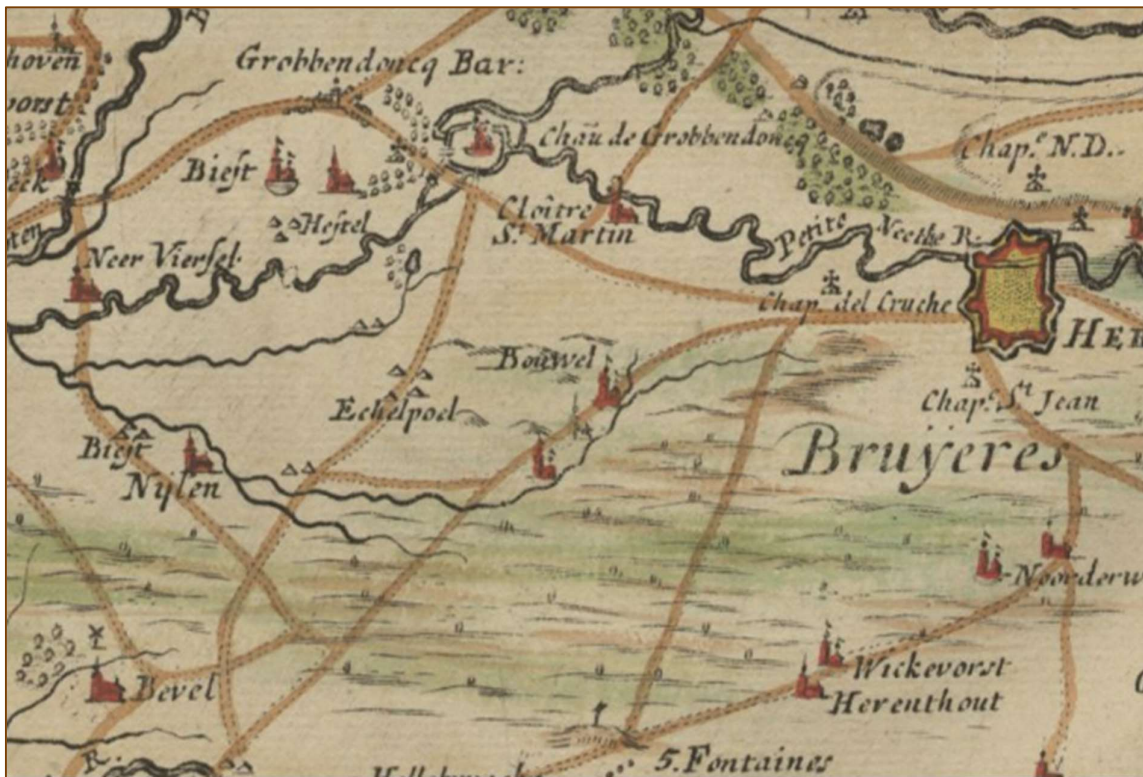
Illustratie voorblad: detail uit de Fricxkaart van 1712.

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve mij de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken. Deze uitgave mag niet zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Atelier Ilse Roovers aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ARCHEOLOGIENOTA

Grobbendonk – Heibloemlaan

DEEL II – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN TOEGEVOEGD AAN HET VERSLAG VAN RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Ilse Roovers

Onze-Lieve-Vrouw-Waver
2022

Inhoudstafel

DEEL II : PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1	INLEIDING	5
1.1	Administratieve fiche	5
1.2	Aanleiding vooronderzoek.....	6
1.3	Impact op de bodem van de geplande werken.....	7
2	RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK	9
3	ADVIES VOOR HET VERVOLGONDERZOEK	10
4	Bepalingen inzake toevalsvondsten	11
	Bibliografische referenties.....	12
	Lijst van figuren.....	12

1 INLEIDING

1.1 Administratieve fiche

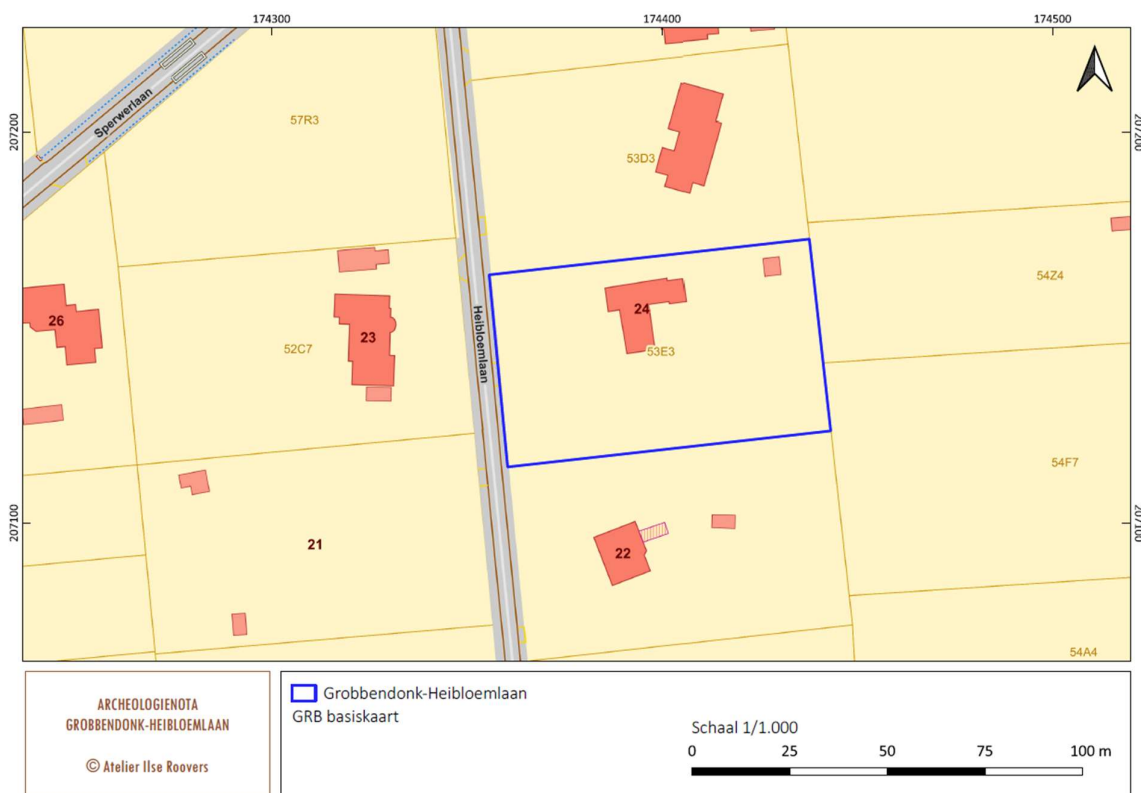
Project	Archeologienota Grobbendonk-Heibloemlaan	
Projectcode	2022D247	
Oppervlakte terrein	4.156m ²	
Geplande ingreep	Verkaveling van gronden	
Wetgeving	De wetgeving met betrekking tot de archeologie: het onroerend erfgoed decreet van 12 juli 2013 en het onroerend erfgoed besluit van 16 mei 2014, die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, gewijzigd op 18 juli 2017 en met terugwerkende kracht toepasbaar vanaf 1 juni 2017.	
Gemeente	Grobbendonk	
Provincie	Antwerpen	
Arrondissement	Turnhout	
Kadastrale gegevens	Grobbendonk, 1 ^{ste} afdeling, sectie C, 53E3	
Bounding Box	X	Y
	174354.3	207168.8
	174444.2	207117.7
Autorisatie	Ilse Roovers, OE/ERK/Archeoloog/2019/00032	
Auteur	Ilse Roovers	
Onderzoekstermijn	April – mei 2022	
Trefwoorden	Archeologienota, bureaustudie, Zuiderkempen, Grobbendonk, Bouwel.	

1.2 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een **verkaveling van gronden**. De verkaveling omvat lot 1 (2.004m²) en lot 2 (1.950m²). Lot 3 (202m²) zal worden overgedragen aan het openbaar domein. De totale oppervlakte bedraagt 4.156m². Het plangebied is gelegen aan de Heibloemlaan te Grobbendonk en omvat het kadastrale perceel Grobbendonk, 1ste afdeling, sectie C, nr. 53E3. Het perceel is volgens het gewestplan in **woonparkgebied** met code 0104 gelegen (Figuur 1).

De gemeente Grobbendonk legt **bijkomende verkavelingsvoorschriften** op.

- Er geldt een gelimiteerde bebouwde oppervlakte van 250 m² per lot. Binnen de afgebakende zone voor bebouwing is het toegelaten om een hoofdgebouw en bijgebouw aan te leggen. Kelders zijn toegelaten.
- Maximaal 10% van de perceelsoppervlakte per lot mag ingenomen worden door grasperken, speelruimte en verhardingen
- Het niet bebouwde beboste gedeelte van de percelen moet als bos behouden blijven. In deze zone is het verboden om constructies te bouwen of ingrijpende wijzigingen aan de bodem, de strooisellaag, de kruidlaag of de boomlaag uit te voeren. De onderetage van het bos moet behouden blijven. Het aanleggen van gazons, bloemperken e.d., het aanplanten van tuin- en siergewassen is er niet toegelaten. Ontbossing van het terrein is alleen mogelijk na het bekomen van een verkavelingswijziging.

Figuur 1: Afbakening van het plangebied op het grootschalig referentie bestand (bron: geopunt)

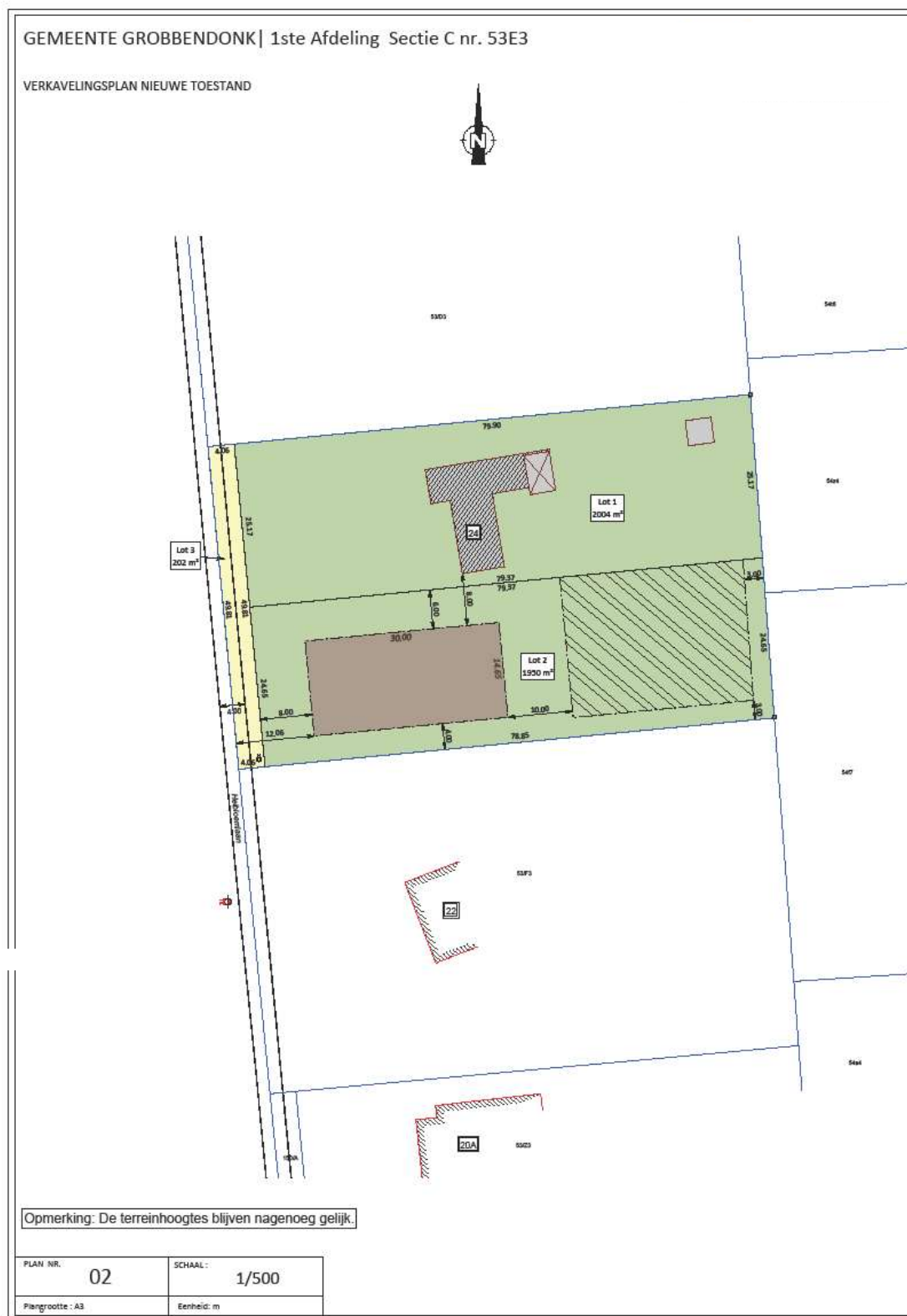
1.3 Impact op de bodem van de geplande werken

De initiatiefnemer vraagt een omgevingsvergunning aan voor de verkaveling van gronden voor een terrein van 4.156m². Hierbij wordt in principe rekening gehouden met een bodemverstoring die het volledige plangebied omvat. Voor deze verkavelingsaanvraag worden er **bijkomende verkavelingsvoorschriften** opgelegd vanwege de gemeente Grobbendonk omdat het terrein zich in een woonparkgebied bevindt (zie punt 1.2).

Voor lot 1 is de bodemingreep in het kader van deze vergunningsaanvraag nihil. De gelimiteerde bebouwde oppervlakte is hier reeds bereikt en de woning, tuin- en boszone blijven behouden.

Voor lot 2 betreft de bodemingreep de aanleg van een hoofdgebouw en een bijgebouw van max. 250m² en de aanleg van grasperken, speelzones en/of verhardingen van max. 195m². Binnen twee afgebakende zones zal de toekomstige eigenaar zelf kunnen bepalen waar het hoofd- en bijgebouw komt. Alleen op die plaatsen mogen bomen gekapt worden. Pas na verkoop van de gronden zullen de zones definitief aangeduid worden. Verder geldt een kapverbod en een verbod op het wijzigen van de strooisellaag in het niet bebouwde beboste gedeelte van het perceel.

We besluiten dat **10% van het plangebied zal verstoord worden door de uitvoering van de geplande verkaveling waarvan 6% voor bouwputten en 4% voor omgevingsaanleg**. Op de overige 90% van het terrein worden geen bodemingrepen uitgevoerd.

Figuur 2: Plan van de verkaveling op schaal 1/500. Code donker grijs = zone waarbinnen het hoofdgebouw moet aangelegd worden, code dubbel gearceerd = zone waarbinnen het bijgebouw moet ingepland worden. Maximaal 250m² verdeeld over zone hoofdgebouw/zone bijgebouw mag bebouwd worden (bron: opdrachtgever)

2 RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

Op de volgende onderzoeksvragen werd tijdens het bureauonderzoek een antwoord geformuleerd:

- Welke gegevens bieden de gekende bronnen over archeologie en cultuurhistorie m.b.t. het plangebied?
- Hoe evolueerde het landschap? Is er een evolutie in het grondgebruik ter hoogte van het projectgebied?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief? Wat zijn de gekende verstoringen?
- Is verder aanvullend vooronderzoek noodzakelijk?

Het volstaat hier om te verwijzen naar de resultaten van het bureauonderzoek. Zie deel I, Verslag van Resultaten, Hoofdstuk 4. Synthese, 4.1. Conclusies uit de bureaustudie op p. 36-37.

3 ADVIES VOOR HET VERVOLGONDERZOEK

In het programma van maatregelen wordt een gemotiveerd advies geformuleerd over het al dan niet nemen van maatregelen in functie van het archeologisch erfgoed bij bodemingrepen.

Op basis van de bureaustudie is het mogelijk om voor het plangebied Grobbendonk – Heibloemlaan een gemotiveerd advies te formuleren of er al dan niet verder archeologisch vooronderzoek moet uitgevoerd worden:

- Verdergezet archeologisch onderzoek naar **steentijd-artefactensites** wordt **niet geadviseerd** omdat uit de bureaustudie blijkt dat er een lage verwachting is op het aantreffen van deze vindplaatsen. Het plangebied ligt te ver van een natuurlijke permanent waterhoudende waterloop en bevindt zich niet in een gradiëntzone. Op het einde van de 19de eeuw is het terrein in cultuur gebracht door bosbouw. Het is momenteel een dicht bebost perceel met naald- en loofbomen. Van Gils en De Bie wijzen erop dat bosbouw leidt tot aantasting van het fragiele steentijd patrimonium¹. Tijdens de controleboringen werden geen andere lagen opgemerkt dan een humuslaag en een okerkleurige C-horizont.²
- Verdergezet archeologisch onderzoek naar **sporensites** wordt **niet geadviseerd**. Vanuit de archeologische context is er een medium verwachting voor het treffen van sporensites van de metaaltijden tot de late Middeleeuwen en een lage verwachting voor sporensites uit de nieuwe en nieuwste tijd. De kans op kennisvermeerdering wordt echter als laag ingeschat omdat de zones die verstoord gaan worden te klein zijn om bij een vervolgonderzoek kenniswinst te kunnen behalen. De **impact van de geplande verkaveling** op de bodem bedraagt slechts **10% van het plangebied waarvan 6% voor bouwputten en 4% voor omgevingsaanleg**. 90 % blijft onaangeroerd waardoor een site -indien aanwezig- *in situ* bewaard blijft.
- Omdat er verder geen bodemversturende ingrepen zijn gepland en er een kapverbod en een verbod op wijziging aan de strooisellaag geldt, is de oppervlakte die verstoord zal worden zo klein dat **vanuit een kosten-batenanalyse verder onderzoek niet te verantwoorden** is. Voor dit plangebied wegen de kosten niet op tegen de baten, dit is de kans op kenniswinst. Door de bijkomende verkavelingsvoorschriften zouden archeologische sporen, indien aanwezig, maar deels kunnen onderzocht en geïnterpreteerd worden. Hierdoor kunnen onderzoeksvragen niet gefundeerd beantwoord worden.

Omwille van deze reden is er **geen programma van maatregelen** opgesteld.

¹ Van Gils & De Bie 2006, p. 1.

² De mogelijk aanwezige podzolbodem is verploegd en/of verstoord waarbij de B-horizont niet meer intact is. Controleboringen vormen evenwel geen argument omdat ze geen landschappelijke boringen kunnen vervangen.

4 Bepalingen inzake toevalsvondsten

Indien tijdens de uitvoeringswerken toevalsvondsten worden gedaan, is de melding ervan wettelijk verplicht volgens artikel 5.1.4 van het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

De vondst moet binnen de drie dagen gemeld worden bij het agentschap onroerend erfgoed. De vondst en haar vindplaats moet beschermd worden tot tien dagen na het vinden. Het agentschap komt zo snel mogelijk ter plaatse om de vondst te onderzoeken. Op basis van dat onderzoek kan de termijn van tien dagen verlengd of ingekort worden. Dit onderzoek wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid.

Er worden verder geen afwijkingen voorzien ten opzichte van de Code van Goede Praktijk.

Bibliografische referenties

UITGEGEVEN BRONNEN

Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.

ERVYNCK A., DEBRUYNE S. & RIBBENS R. 2015: *Assessment, Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.

VAN GILS M. & DE BIE M. 2006: Steentijd in de Kempen. Prospectie, kartering en waardering van het laat-paleolithisch en mesolithisch erfgoed, *Centrale Archeologische Inventaris (CAI) II. Thematisch inventarisatie- en evaluatieonderzoek*, VIOE-Rapporten 02, Brussel, 7-16.

VERMEERSCH P.-M. 1976: Steentijdmateriaal uit het noordelijk Hageland (Oudheidkundige repertoria Reeks B XI), Brussel.

DIGITALE BRONNEN

Databank ondergrond Vlaanderen: dov.vlaanderen.be

Geopunt Vlaanderen: www.geopunt.be

Lijst van figuren

Figuur 1: Het plangebied op het Grootschalig Referentie Bestand (bron: geopunt)

Figuur 2: Plan van de verkaveling op schaal 1/500. Code donkergrijs = zone waarbinnen het hoofdgebouw moet aangelegd worden, code dubbel gearceerd = zone waarbinnen het bijgebouw moet ingepland worden. Maximaal 250m² verdeeld over zone hoofdgebouw/zone bijgebouw mag bebouwd worden (bron: opdrachtgever)

ATELIER ILSE ROOVERS
ARCHEOLOGISCHE STUDIES